

ДОБРИ ЖОТЕВ ШАБАН

chitanka.info

Налягали край пръснатото под хълма стадо, петте ни овчарски кучета се припичаха на слънце. Овцете хрупаха злачната трева. Дядо хем наглеждаше стадото, хем майстореше тънка върбова пищялка. Следях нетърпеливо ръцете му.

— Дай свирката, готова е!

— Как да е готова, потрай малко!

Но трае ли се, измъкнах свирката из ръцете му, пъхнах я в устата си и пронизващо запищях. Налягалите кучета навдигаха глави и залаяха. Караман стана бавно, вторачи очи в очите ми и също излая. Гласът му заглуши другите кучета. Престанах да свиря и извиках:

— Дядо, гледай го, гледай го, цяла планина! Няма по-силно куче от него!

Старецът затвори кривата овчарска чекия, вързана с тънка верижка за колана му, пъхна я в джоба, изтърси от коляното си надяланите тресчици и рече:

— Вярно, сине, як е Краман, ама ти не знаеш Шабан — пред него Караман е мъниче!

Погледнах стареца недоверчиво — шегува ли се?

— Какъв е този Шабан, деденце?

— Какъв ли?... Ей един такъв — не си го виждал. Когато Шабан пазеше стадото, ти още не беше роден. Я, Мъркуша комай е наумила да влезе в овеса. Тичай да я запреш!

Хукнах да запра непослушната овца и веднага се върнах:

— Дядо, кога умря Шабан?

— Отдавна, има-няма петнадесет години оттогава. Ама куче беше!

Разбрах, че старецът се готви да разказва, наместих се удобно и го зазяпах в устата. Караман съща така постави муцуна на предните си лапи и се заслуша.

— Шабан не беше куче, а чудесия! Когато имаха път покрай нашата кошара, хората викаха отдалече да го запра, пък тогава минаваха. Мръкнеше ли и овчарите приберяха стадата по егреците, кучетата до късно не млъкваха. Лаят, лаят едни тънко, други — дебело, трети — проточено. Имаше и кутрета, дете само джафкаха. Вдигаха такава врява кучетата, че не можеше да се спи. По някое време над кучешката неразбория току се чуеше лай — дебел и страшен. „Ау-ау!“ — Шабан. Кучетата млъкваха, ослушани. В тихото той се обаждаше

втори път: „Ау-ау!“ С това като да им казваше: „Стига сте лаяли без нищо! Време е за спане!“ Силният му глас уталожваше кучетата. „Е, щом Шабан се обажда, няма страшно, да спим!“

Съберяха ли се пък на някой леш, наставаше едно ръмжене, едно давене кой повече да хапне. Пристигне отнякъде Шабан, всички се дръпват настрана. Той пристъпва тежко; тежко и започва да яде сам, до насита. Някое куче се накани да ръфне от пая му, на той го сграбчвах яките си челюсти и като парцал го захвърля.

Силно куче, добро куче беше Шабан. Само един кусур имаше — обичаше да поскитва. Щукне ден-два — няма го никакъв. Къде броди, где да го знаеш! Нахойка се и ето ти го изгладнял.

Една люта зима пак така беше забил нанякъде. Баш когато го нямаше, довтаса единак. Леле, какъв страшен звяр беше. Такъв оттогава не съм виждал, голям като магаре. Посред бял ден дойде чудовището и пред очите ми грабна и отнесе най-хубавата овца. Имах и други кучета, ама те, като усетиха единака, кое накъде види. Пък аз какво да направя? Да го стигна, не мога, да викам — без полза ще е.

Това стана преди пладне. Следобед отнякъде пристигна Шабан. Още щом го видях, и се развиках:

— Скитосваш, а, хаймана с хаймана! А знаеш ли тука що стана? Пладнешки хайдук най-хубавата овца отмъкна!

Кучето спря, сведе глава, клепна уши, подви опашка и виновно замълча. То кучето всичко разбира, само дето не може да говори. Ударих го — то не мръдна от мястото си.

— Я виж стъпките на единака, непрокопсанико — продължавах да гълча аз и посочих прясната диря. Шабан стрелна муцуна, подуши, подуши, па хукна по следата. Додето усетя, прехвърли снежния баир.

— А, ще му уловиш опинците — викнах след него и поведох стадото на водопой.

Когато се върнах, Шабан го нямаше. Не дойде и до вечерта. Храната му така си и остана — изядоха я другите кучета. На следния ден пак не се върна, на третия, на четвъртия! Бре, рекох си, куче гони донякъде, пък се върне, а тоя цяла седмица го няма. Удавил го е някъде единакът — отиде ми кучето. Силно е, ама единак е това — цяла овца мята на шията си. На шестия ден рано-рано Шабан току довтаса. По кожата му — скреж, едвам върви, ухапан за лявата плешка, одран на гърба.

— Шабане, Шабане, къде беше, какво стана?

Дадох му храна — не кусна. Отиде до стряхата на колибата, легна по гръб, вдигна краката си нагоре и лежа така до пладне. Разбрах — преуморил се е. След пладне стана, похапна малко и до вечерта се покопоти.

Изведнъж дядо стана:

— Я гледай, ние тука приказваме, а овцете налетели житата. Тичай, тичай!

Спуснах се по нанадолнището.

— Р-р-р-р! Пакостници! — завиках с цяло гърло и едвам откъснах стадото от зелените стръкове. След малко дойде старецът и започна да се вайка:

— Гледай що зян направихме! Че може ли така? Тук ще стоим, откъм житата! Натири стадото по-нагоре!

Върнах се и още отдалече заразпитвах:

— Дядо бе, ама ти не можа ли да разбереш какво е ставало през тия шест дни с Шабан и одинака, а, не можа ли?

— Можак, можак — рече той, — но ти слушай с ушите и гледай стадото с очите, чу ли? То бива ли така — приказваме и пакостим!

— Ще гледам, деденце, разказвай!

Старецът поседна и пак подхвана прекъснатия разказ:

— Разбрах аз какво е било два-три дни по-късно. Отвори ми се работа и тръгнах по нашите села. Днес в едно, утре в друго. Още в първото село вечерта в кръчмата чух да говорят за одинака. Тук задигнал шиле, там издушил стадо. Някой разправяше как нападнал коня му, та едвам го отървали. Във всеки разговор за одинака все споменавах и за едно непознато другоселско куче, което вървяло по петите му. Не можак да се сдържа и се обадох:

— Това куче е мое, селяни!

— Твое ли? Аферим — избоботи един перчемлия ерген, — видях го, когато одинакът нападна стадото ни. И оня голям, ама и кучето не пада по-долу, все подире му, но не може да го настигне — вълк стига ли се.

Във всяко село все така разправяха. Разбра се, че одинакът не е скланял да се бори с Шабан. Вършел си пакостите и като по-бърз от кучето, го държал далече от себе си.

От село на село, стигнах до селото под планината Любата. Там научих как е свършила работата. Един крайненец чул страшно ръмжене над къщата си през нощта. А на сутринта по следите, оставени в дебелия сняг, разбрал всичко.

Единакът успял да заблуди кучето и се откъснал от него за малко. Грабнал овца от стадото на един сиромах, замъкнал я до големия, затрупан със сняг трън над къщата на крайненеца и започнал да се гощава.

Шабан, види се, разбрал, че не може да настигне звера, и наумил да го надхитри. Вместо да върви подир него, той заобиколил и тръгнал насреща му. Единакът не можел да го вижда от тръна, зад който ръфал овцата. Вятърът духал от него към кучето, та не е можал и да го надуши. Шабан стъпвал полека, дебнешком, докато приближил досами тръна. Там, за да не го усети врагът му, се влякъл по корем, педя по педя. Така кучето дошло на разкрач от единака. Разделял ги е само накачуленият със сняг трън. Оня тъкмо е хрускал голям кокал, когато кучето изскочило иззад тръна и се хвърлило отгоре му. Няколко накъде, зверът приел боя.

Колко време е траяла борбата между Шабан и единака, крайненецът не можа да каже точно. Но на мястото, където са се давили, имало цял харман разринат и утъпкан сняг. Накрая Шабан го надвил. На сутринта крайненецът намерил единака мъртъв върху снега.

Слънцето беше се вдигнало на пладне. Овцете, навели глави, дишаха тежко. Поведохме ги на водопой. Встрани вървеше Караман. Гледах го и си спомних думите на дядо: „Ти не знаеш Шабан, пред него Караман е мъниче!“

Какъв ли ще да е бил тоя Шабан? Така исках да си го представя, а все не можех.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.